

Engeller Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Engeller Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20964>

Özet

Engeller Ölçeği, özellikle **kanser** hastalarında etkili **ağrı yönetimi** uygulamalarının önündeki hasta kaynaklı bilişsel ve tutumsal engelleri belirlemek amacıyla geliştirilmiş bir ölçüm aracıdır. Bu ölçek, orijinal bir psikometrik araçtır. Türkçe'ye **Uyarlama** çalışması olarak G. Bahçivan (2008) tarafından Türkiye popülasyonuna adapte edilmiştir. Ölçek, hastaların ağrı kesici kullanımı, ağrının doğası ve tedaviye ilişkin yanlış inançları ve endişelerini değerlendirerek, sağlık profesyonellerinin bu engelleri aşmasına yardımcı olacak stratejiler geliştirmesine olanak tanır.

Anahtar Kelimeler

Engeller, Kanser Ağrısı, Ağrı Yönetimi, Hasta Engelleri, Psikometrik Araç, Uyarlama, Onkoloji.

Yazarlar

G. Bahçivan (Uyarlama), Orijinal Ölçek Yazarları (Belirtilmemiştir).

Amaç

Engeller Ölçeği'nin temel amacı, **kanser** hastalarının ağrı tedavisine uyumunu ve etkinliğini olumsuz etkileyen, hastanın kendi inançlarından, tutumlarından veya bilgi eksikliğinden kaynaklanan engelleri sistematik olarak ölçmektir. Bu ölçek, klinisyenlerin ve araştırmacıların, ağrı tedavisinde başarıya yol açan yaygın yanlış kanılar ve korkular (örneğin, bağımlılık korkusu, ağrının kaçınılmaz olduğu inancı) tespit etmesine yardımcı olur. Tespit edilen engeller, bireyselleştirilmiş eğitim ve müdahale programlarının tasarlanmasında kritik rol oynar.

Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması, Türkiye'deki **onkoloji** alanında çalışan profesyonellere, kültürel olarak geçerli ve güvenilir bir araç sunarak, hastaların ağrı yönetimine katılmalarını artırmayı hedeflemiştir.

Yapı

Ölçek, hastaların ağrı yönetimine ilişkin algıları ve engellerini ölçen çok boyutlu bir **psikometrik** yapıyı temsil eder. Tipik olarak bu tür engeller ölçekleri, birkaç ana faktör etrafında toplanır:

Yanlış İnançlar ve Bilgi Eksikliği: Ağrı kesicilerin etkisiz olduğu veya ağrının tanrısal bir ceza olduğu gibi inançlar.

Bağımlılık Korkusu: Opioid kullanımıyla ilgili ağrı endişesi ve bağımlı olma korkusu.

Yan Etki Korkusu: İlaçların potansiyel yan etkilerinden çekinme.

İletişim Engelleri: Hastanın ailesinin sağlık ekibine bildirme konusundaki isteksizliği veya zorlukları.

Engeller Ölçeği, bireylerin bu engellere ne ölçüde sahip olduğunu kantitatif olarak değerlendirerek, en çok müdahale gerektiren alanları saptar.

Geçerlik

Kaynak referansta (Bahçivan, 2008) ölçeğin geçerlik çalışmalarına dair spesifik istatistiksel sonuçlar belirtilmemiştir. Ancak bir **uyarlama** çalışmasında geçerliliğin sağlanması için genellikle kapsam geçerliği, yapı geçerliği (örneğin, faktör analizi yoluyla) ve ölçüt bağımlı geçerlik yöntemlerinin kullanılması beklenir. Uyarlamayı yapan araştırmacının, ölçeğin Türkçe versiyonunun orijinal ölçekle aynı teorik yapıyı ölçtüğünü kanıtlaması gerekmektedir.

Güvenirlilik

Orijinal kaynakta ölçeğin güvenirlik katsayılarına (örneğin, Cronbach Alfa) dair detaylı bilgi sunulmamıştır. Standart bir **psikometrik** uyarlama sürecinde, güvenirliliğin değerlendirilmesi için iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplanmalı ve genellikle test-tekrar test güvenirliği yöntemleri uygulanmalıdır. Bu değerler, ölçeğin tutarlı ve kararlı sonuçlar verdiğini göstermek için zorunludur.

Faktör Analizi

Kaynak referansta Faktör Analizi sonuçlarına dair spesifik bir bilgi yer almamaktadır. Engeller Ölçeği gibi çok boyutlu yapıları ölçen araçların Türkçe'ye uyarlanması, yapı geçerliğini kanıtlamak amacıyla genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) veya Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) yöntemleri kullanılır. Bu analizler, ölçek maddelerinin, teorik olarak belirlenen alt boyutlar altında doğru bir şekilde kümelendiğini göstermeyi amaçlar.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Kendini Değerlendirme Ölçeği (Self-Report Scale)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Kansere hastalar ve aile yönetimi hizmeti alan bireyler.

Age Group: Yetişkinler (Adults)

Population Details: Kansere teşhisi konmuş, ağrı şikayeti olan veya ağrı tedavisi gören hastalar.

Test Methodology: Ölçek maddeleri, hastaların ağrı yönetimine ilişkin inançları ve engellerini ölçer. Derecelendirme formatı orijinal ölçeğe bağlı olarak değişmekle birlikte, genellikle Likert tipi bir format kullanılabilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Onkoloji, Hasta Tutumları, Ağrı Şikayetleri, Bilişsel Engeller, Baş Ağrısı Korkusu, Likert Ölçeği, Yüksek lisans tezi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: Belirtilmemiştir.

Correspondence Address: Belirtilmemiştir.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Engeller Ölçeği'nin Türkçe uyarlaması, G. Bahçivan'ın 2008 yılında tamamladığı yüksek lisans tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler, tez çalışmasıyla ilgili kurum olan GATA Sağlık Bilimleri Enstitüsü ve orijinal ölçeğin telif hakkı sahipleri ile iletişime geçilerek belirlenmelidir. Ticari kullanım ücreti bilgisi mevcut değildir.

Kaynaklar

Bahçivan, G. (2008). *Kansere ağrı yönetiminde hastadan kaynaklanan engellerin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). GATA Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bu teze ait detaylı bilgiye YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişilebilir: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: engeller-olcegi-toad.pdf

Engeller Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Bu ölçek maddeleri, orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddeler için G. Bahçivan'ın 2008 tarihli yüksek lisans tezine başvurulması gerekmektedir.